

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prishtinë, më 22 prill 2016
Nr.ref.:RK 927/16

AKTVENDIM PËR PAPRANUESHMËRI

në

Rastin nr. KI30/15

Parashtrues

**Isa Nuza
Naxharije Polloshka
Naxhije Lleshi-Nuza**

**Kërkesë për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktgjykimit
AC-II-12-0047, të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës
Supreme të Kosovës për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të
Privatizimit, të 11 dhjetorit 2014**

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Ivan Čukalović, zëvendëskryetar
Robert Carolan, gjyqtar
Altay Suroy, gjyqtar
Almiro Rodrigues, gjyqtar
Snezhana Botusharova, gjyqtare dhe
Bekim Sejdiu, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa është parashtruar nga Isa Nuza, Naxharije Polloshka, Naxhije Lleshi-Nuza (në tekstin e mëtejme: Isa Nuza dhe të tjerët), që të gjithë me vendbanim në Gjakovë (në tekstin e mëtejme: parashtruesit), të përfaqësuar nga avokati, z. Avni Q. Vula.

Vendimi i kontestuar

2. Parashtruesit kërkojnë vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktgjykimit [AC-II-12-0047] të Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: Kolegji i Apelit i DHPGJS), të 11 dhjetorit 2014.

Objekti i çështjes

3. Objekt i çështjes është vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit [AC-II-12-0047] të Kolegjit të Apelit të DHPGJS-së, të 11 dhjetorit 2014, me të cilin, siç pretendohet, janë shkelur të drejtat dhe liritë e parashtruesit të garantuara me Kushtetutë, nga neni 46 [Mbrojtja e Pronës] i Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta).
4. Njëkohësisht, parashtruesit kërkojnë nga Gjykata të vendosë Masën e përkohshme, me të cilën procedura e likuidimit të patundshmërisë, e cila është objekt i kësaj ankese kushtetuese do të pezullohet deri sa Gjykata të vlerësojë kushtetutshmërinë e aktgjykimit të kontestuar.

Baza juridike

5. Kërkesa bazohet në nenin 113.7 të Kushtetutës, nenet 27 dhe 47 të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, Nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji) dhe në rregullat 54, 55 dhe 56 të Rregullores së punës të Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).

Procedura në Gjykatë

6. Më 10 mars 2015, parashtruesit dorëzuan kërkesën në Gjykatë.
7. Më 14 prill 2015, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin nr. GJR. KI30/15, caktoi gjyqtarin Altay Suroy gjyqtar raportues. Të njëjtën ditë, Kryetari i Gjykatës, me Vendimin nr. KSH. KI30/15, caktoi Kolegjin Shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Robert Carolan (kryesues), Ivan Čukalović dhe Enver Hasani.
8. Më 20 prill 2015, Gjykata njoftoi parashtruesit dhe Kolegjin e Apelit të DHPGJS për regjistrimin e kërkesës.
9. Më 1 korrik 2015, Kryetarja e Gjykatës, me Vendimin GJR. KI30/15, caktoi gjyqtaren Arta Rama-Hajrizi anëtare të Kolegjit shqyrtues në vend të gjyqtarit Enver Hasani, të cilit i përfundoi mandati në Gjykatë më 26 qershor 2015.
10. Më 6 korrik 2015, pas shqyrtimit të raportit të gjyqtarit raportues, Kolegji shqyrtues njëzëri i rekomandoi Gjykatës papranueshmërinë e kërkesës.

Përmbledhja e fakteve

11. Më 8 shtator 1958, paraardhësi ligjor i parashtruesve, tani e ndjera N. N. nga Gjakova, në cilësinë e dhuratëdhënëses lidhi kontratën mbi dhurimin [Ov. nr.

458/58], me të cilën 8 (tetë) ngastra tokësore, në sipërfaqe të përgjithshme prej 9.705 ha, ia dhuroi Kooperativës Bujqësore në Gjakovë, e cila paraqitet në cilësinë e dhuratëmarrëses.

12. Më 6 shtator 2006, parashtruesit paraqitën padi në Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (në tekstin e mëtejme: Dhoma e Posaçme), me të cilën kanë kërkuar që kontrata mbi dhurimin e patundshmërisë [Ov. br. 458/58], e 8 shtatorit 1958, e lidhur ndërmjet N. N. si paraardhës ligjor i parashtruesve dhe Ndërmarrjes shoqërore Ereniku (në tekstin e mëtejme: NSH Ereniku), si pasardhëse ligjore e Kooperativës Bujqësore nga Gjakova, të shpallet e pavlefshme në tërësi.
13. Më 31 janar 2007, Dhoma e Posaçme nxori Aktvendimin [nr. SCC-06-0393], me të cilin padinë e parashtruesve ia dërgoi Gjykatës Komunale në Gjakovë për vendosje.
14. Më 6 mars 2009, Gjykata Komunale në Gjakovë nxori Aktgjykimin [C. nr. 94/07], me të cilin refuzoi kërkesëpadinë e parashtruesve me këtë arsye:

“[...]

Në bazë të parashkrimit fitues me kalimin e kohës prej më tepër se 20 vjet, sipas nenit 28 paragrafi 4 të Ligjit për Marrëdhëniet Themelore Juridiko Pronësore ka fituar të drejtën e pronësisë. Neni 20 paragrafi 1 i të njëjtit Ligj parasheh se e drejta e pronësisë fitohet në bazë të vet ligjit, në bazë të veprimtimit juridik dhe me trashëgimi. Paraardhësja juridike e të paditurës me punë të vlefshme juridike ka fituar të drejtën e pronësisë, ka hyrë në posedim, janë bërë ndryshimet në librat kadastral...

Përveç kësaj në bazë të nenit 268 të Ligjit mbi Punën e Bashkuar parashihet se po që se patundshmëria është bërë pronësi shoqërore pa bazë juridike, kthimi i së njëjtës mund të kërkohej në afat prej pesë vjetësh, duke filluar nga dita e marrjes në dijeni, por më së voni në afat prej 10 vjetësh. Në këtë çështje nuk është kërkuar kthimi i patundshmërisë brenda afateve të theksuara më lartë dhe për shkak të skadimit të afateve nuk mund të vërtetohet e drejta e pronësisë të paditësve (parashtruesve)”.

15. Më 22 qershor 2009, parashtruesit kanë paraqitur ankesë në Dhomën e Posaçme, në të cilën kërkuan prishjen e Aktgjykimin të Gjykatës Komunale në Gjakovë [C. nr. 94/07], të 6 marsit 2009, dhe aprovimin e kërkesëpadisë të 6 shtatorit 2006.
16. Më 17 shtator 2014, Kolegji i Apelit i DHPGJS-së, pas procedurës së përcaktimit të statusit ligjor të të paditurës, nxori Vendimin [AC-I-14-0102] me të cilin ndërmarrjes “Ereniku” nga Gjakova i është njohur statusi i ndërmarrjes shoqërore (në tekstin e mëtejme: NSH), dhe është vërtetuar: “që në këtë lëndë është sqaruar se DHPGJS-ja ka jurisdiksionin e saj, me që e paditura si NSH është sqaruar se mund të kualifikohet si palë e paditur në procedurat pranë DHPGJS-së në bazë të nenit 5.2 të LDHP-së”.

17. Më 2 dhjetor 2014, parashtruesit kanë dorëzuar një kërkesë në Dhomën e Posaçme, në të cilën kanë kërkuar përshejtimin e procedurës dhe vendosjen e Masës së përkohshme të ndalimit të likuidimit të pronës kontestuese.
18. Më 11 dhjetor 2014, Kolegji i Apelit i DHPGJS-së nxori Aktgjykimin [AC II-12-0047], me të cilin e refuzoi ankesën e parashtruesve si të pabazuar, me arsyetimin se: [...] *Neni 8a i Ligjit për Ndryshimet dhe Plotësimet e Ligjit mbi Qarkullimin e Patundshmërive, i vitit 1987 i Republikës së Serbisë, në bazë të cilit mund të kërkohej anulimi i kontratave të përmendura, se janë lidhur nën ndikimin e kërcënimit, dhunës apo të mashtrimit, gjithashtu në këtë lëndë nuk është i zbatueshëm. Ky ligj edhe nëse ndonjëherë ka qenë i zbatueshëm në Kosovë, në bazë të nenit 296 të Ligjit për Pronësinë dhe të Drejtat Sendore, i nxjerrur nga Kuvendi i Republikës së Kosovës, më nuk është i zbatueshëm, pasi që në këtë nen shprehimisht thuhet se, “**të gjitha dispozitat e ligjeve të mëparshme që kanë rregulluar këtë materie, përveç në rastet kur me këtë ligj është paraparë ndryshe, pushojnë së vepruari**”.*
19. Në përfundimin e Aktgjykimit, Kolegji i Apelit i DHPGJS-së refuzoi si të pabazuar kërkesën e parashtruesve për vendosjen e Masës së përkohshme, në lidhje me ndalimin e likuidimit të pronës lëndore, me arsyetimin se: “*Kosova ende nuk ka një ligj për kthimin e tokave ish-pronarëve, andaj nuk ka bazë ligjore e cila mund të aplikohet në bazë së cilës mund të kërkohej kthimi i tokave tek ish-pronarët, apo anulimi i kontratave të lidhura dhe të vërtetuara në gjykata, para 1 tetorit 1978, kur ka hy në fuqi LMD. Andaj padia nga Gjykata e shkallës së parë për këto arsye saktë është refuzuar si e pabazuar*”.

Pretendimet e parashtruesit

20. Parashtruesit e kërkesës pretendojnë: “*që gjykatat kanë vërtetuar gabimisht gjendjen faktike dhe kanë aplikuar nenin e gabuar të ligjit, dhe rrjedhimisht aktgjykimet e Gjykatës Komonale në Gjakovë [C. nr. 94/07], të 06 marsit 2009 dhe Kolegjit të Apelit të Gjykatës Supreme [AC.II.-12-0047], të 11 dhjetorit 2014, janë kundërkushtetuese*”.
21. Parashtruesit i drejtohen Gjykatës me kërkesën që Aktgjykimin e Gjykatës Komonale, të 6 marsit 2009 dhe atë të Kolegjit të Apelit të DHPGJS-së, të 11 dhjetorit 2014, t'i shpallë kundërkushtetues dhe të pavlefshëm.

Pranueshmëria e kërkesës

22. Në mënyrë që të jetë në gjendje të gjykojë për kërkesën e parashtruesve, Gjykata së pari duhet të vlerësojë nëse parashtruesit i kanë plotësuar kriteret e pranueshmërisë të parapara me Kushtetutë dhe të specifikuara më tutje në Ligj dhe në Rregullore të punës.
23. Në këtë kuptim, neni 113 paragrafi 7 i Kushtetutës, përcakton:

“Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe të lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj”.

24. Gjithashtu, neni 48 i Ligjit, përcakton:

“Parashtruesi i kërkesës ka për detyrë që në kërkesën e tij të qartësoj saktësisht se cilat të drejta dhe liri pretendon se i janë cenuar dhe cili është akti konkret i autoritetit publik të cilin parashtruesi dëshiron ta kontestoj”.

25. Në këtë rast, Gjykata i referohet rregullit 36 (1) d) të Rregullores së punës, i cili parasheh:

(1) *“Gjykata mund ta shqyrtojë një kërkesë nëse:*

[...]

d) kërkesa arsyetohet prima facie ose nuk është qartazi e pabazuar”.

26. Gjykata vëren se parashtruesit e kishin ndërtuar ankesën e tyre kushtetuese vetëm mbi pretendimet për shkeljen e nenit 46 (Mbrojtja e Pronës) të Kushtetutës, i cili përcakton:

“1. E drejta e pronës është e garantuar.

2. Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.

3. Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona. Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë ekspropriimin e pronës nëse ky ekspropriim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave eksproprijohet.

4. Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës për të cilat pretendohet se përbëjnë ekspropriimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.

5. Prona intelektuale mbrohet me ligj”.

27. Gjykata thekson se e drejta e pronës nga neni 46 i Kushtetutës është objekt i mbrojtjes në sistemin kushtetues të Kosovës dhe përmbajtësisht korrespondon me të drejtën e pronës nga neni 1 i Protokollit nr. 1 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejme: KEDNJ). Kushtetuta e mbron këtë të drejtë në atë mënyrë që autoriteteve shtetërore iu ndalon kufizimin ose privimin nga kjo e drejtë, përveç nëse kufizimi ose privimi është i bazuar në ligj.

28. Gjykata vëren se Kolegji i Apelit i DHPGJS-së me Vendimin [AC-I-14-0102], të 17 shtatorit 2014, kishte përcaktuar statusin ligjor të të paditurit dhe është shpall kompetent në këtë kontest juridik, sepse sipas nenit 3, paragrafi 14 të Ligjit, nr. 04/L-033 për Dhomën e Posaçme është parashikuar se: *“Kolegji i Apelit do të ketë kompetencë ekskluzive të apelit në shkallë të fundit mbi të gjitha apelet nga aktvendimet apo aktgjykimet e kolegjeve të specializuara, apo nga cilado gjykatë...”.*

29. Rrjedhimisht, Gjykata më tej vëren se shpjegimi i dhënë nga Kolegji i Apelit i DHPGJS-së në Aktgjykimin [AC-II-12-0047], të 11 dhjetorit 2014, si gjykatë

kompetente, është i argumentuar qartë dhe ligjërisht, dhe se procedura para Gjykatës Komunale nuk ishte e padrejtë apo arbitrare.

30. Për më tepër, sa i përket pretendimeve të ankesës kushtetuese që tregojnë për vërtetimin e gabuar të gjendjes faktike dhe aplikimin e gabuar të së drejtës materiale, Gjykata thekson faktin se me rastin e vendosjes në lidhje me atë nëse është shkelur e drejta e garantuar me nenin 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, Gjykata me vlerësimin e saj nuk mund të zëvendësojë vlerësimin e gjykatave të rregullta, sepse është detyrë e gjykatave të rregullta t'i vlerësojnë provat të cilat i administrojnë dhe mbi bazën e të cilave vërtetojnë faktet relevante për aplikimin e së drejtës materiale.
31. Gjykata rikujton se neni 53 i Kushtetutës [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat e Njeriut] parasheh që: *“të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me Kushtetutë të interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Evropiane të Drejtave të Njeriut”*.
32. Në bazë të kësaj, vet fakti se parashtruesit në çështjen juridike të vërtetimit e të drejtës së pronës e kanë humbur kontestin, nuk është i mjaftueshëm për të vërtetuar shkeljen e të drejtave të garantuara me nenin 46 të Kushtetutës, nëse nuk dëshmojnë se me vendimin gjyqësor janë privuar arbitrarisht apo padrejtësisht nga prona (Shih rastin, *mutatis mutandis*, *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat kundër Hungarisë*, nr. 5503/02, GJEDNJ, Aktgjykimi i 26 korrikut 2005).
33. Rrjedhimisht, Gjykata konsideron se parashtruesit e kërkesës nuk i kanë mbështetur pretendimet e tyre dhe as nuk kanë paraqitur ndonjë provë *prima facie* që do të tregonte për shkeljen e të drejtave të garantuara me Kushtetutë dhe me KEDNJ (Shih, rastin nr. KI19/14 dhe KI21/14, parashtrues *Tafil Qorri dhe Mehdi Sylja*, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës, Vlerësimi i kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, CA. nr. 2129/2013, të 5 dhjetorit 2013 dhe Aktvendimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës, CA. nr. 1947/2013, të 5 dhjetorit 2013).

Vlerësimi i kërkesës për Masë të përkohshme

34. Gjykata vëren se parashtruesit në kërkesë kërkojnë që Gjykata të vendosë Masën e përkohshme, me të cilën procedura e likuidimit të patundshmërisë, e cila është objekt i kësaj anese kushtetuese do të pezullohet, derisa Gjykata të vlerësojë kushtetutshmërinë e aktgjykimit të kontestuar.
35. Në mënyrë që të miratojë Masën e përkohshme, në pajtim me rregullin 55 (4) të Rregullores së punës, Gjykata duhet të konstatojë që:

“(a) pala që kërkon Masën e përkohshme ka treguar rastin prima facie për meritat e kërkesës dhe, nëse akoma nuk është vendosur për pranueshmërinë e saj, rastin prima facie për pranueshmërinë e kërkesës;

(b) pala që kërkon Masë të përkohshme ka dëshmuar se do të pësojë dëme të pariparueshme nëse nuk lejohet Masa e përkohshme.

[...]"

36. Siç është konkluduar më lart, kërkesa është e papranueshme dhe për këtë arsye nuk ekziston rasti *prima facie* për vendosjen e Masës së përkohshme. Për këto arsye, kërkesa për Masë të përkohshme duhet të refuzohet.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenin 113.7 të Kushtetutës, nenet 20 dhe 48 të Ligjit dhe me rregullat 36 (2) (b) dhe 55 (5) të Rregullores së punës, në seancën e mbajtur më 6 korrik 2015, njëzëri

VENDOS

- I. TA DEKLAROJË kërkesën të papranueshme;
- II. TA REFUZOJË kërkesën për Masë të përkohshme;
- III. T'UA KUMTOJË këtë vendim palëve;
- IV. TA PUBLIKOJË këtë vendim në Gazetën Zyrtare në pajtim me nenin 20.4 të Ligjit;
- V. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtari raportues

Altay Suroy

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Anta Rama-Hajrizi